

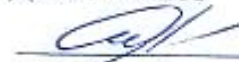
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**Національний авіаційний університет**

Факультет економіки та бізнес-адміністрування

Кафедра економіки повітряного транспорту

УЗГОДЖЕНО

Декан ФЕБА

«14» 06С. Смерічевський
2021р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи

«09» 06 2021р.

Система менеджменту якості

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Адаптивна економіка»**

Освітньо-професійна програма: «Економіка підприємства»

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність: 051 «Економіка»

Форма навчання	Сем.	Усього (год. / кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПР.З	Л.З	СРС	ДЗ / РГР / К.р	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	3	120 / 4,0	34	17	-	69	-	-	диф.зал 3с.
Заочна	3, 4	120 / 4,0	8	4	-	108	К.р 4с	-	диф.зал 4с.

Індекс: РБ-6-051-3/21-3.1Індекс: РБ-6-051-3з/21-3.1

Система менеджменту якості.
Робоча програма
навчальної дисципліни
«Адаптивна економіка»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РПНД 11.01.01-01-2021

Стор. 2 із 12

Робочу програму навчальної дисципліни «Адаптивна економіка» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Економіка підприємства», навчальних планів №НБ-6-051-3/21 та №НБ-6-051-3з/21 та робочих навчальних планів №РБ-6-051-3/21 та №РБ-6-051-3з/21 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 051 «Економіка» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробив
/ст. викладач, к.е.н./:

_____ /Ковальчук А.М./

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-професійної програми «Економіка підприємства», спеціальності 051 «Економіка» – кафедри економіки повітряного транспорту, протокол № 16 від «18» 05 2021 р.

Гарант освітньо-професійної програми _____ /Вовк О.М./

Завідувач кафедри _____ /Ареф'єва О.В./

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету економіки та бізнес-адміністрування, протокол № 6 від «19» 05 2021 р.

Голова НМРР _____ /Тофанчук А.Т./

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Адаптивна економіка»	Шифр документа	СМЯ НАУ РПНД 11.01.01-01-2021
		Стор. 3 із 12	

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання.....	4
1.2. Заплановані результати	4
1.3. Компетентності	5
1.4. Міждисциплінарні зв'язки.....	5
2. Програма навчальної дисципліни	5
2.1.Зміст навчальної дисципліни.....	5
2.2.Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля.....	5
2.3.Тематичний план.....	8
2.4 Контрольна робота	8
2.5.Перелік питань для підготовки до підсумкової контрольної роботи (ЗФН).....	9
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	9
3.1. Методи навчання.....	9
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна).....	9
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті.....	10
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	11

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Адаптивна економіка»	Шифр документа	СМЯ НАУ РПНД 11.01.01–01–2021
		Стор. 4 із 12	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Адаптивна економіка» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од, та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.

Місце дисципліни визначається теоретичною та практичною сукупністю знань і вмінь, що формують професійний профіль фахівця в галузі економічних наук. Займає професійно-орієнтоване місце у підготовці здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітнього за освітньо-професійною програмою «Економіка підприємства» до здобуття навичок професійної діяльності. Навчальна дисципліна «Адаптивна економіка» забезпечує інтеграцію попередньо набутих здобувачами вищої освіти знань і вмінь та становить основу економічного профілю в підготовці фахівців в сфері економіки підприємства.

Метою викладання дисципліни є формування у майбутніх фахівців теоретичних знань щодо процесів адаптивної економіки на макрорівні та адаптивного управління підприємством на мікрорівні для формування навичок дослідження і розв'язання економічних проблем в конкурентних умовах.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- поглиблення знань щодо теоретичних основ адаптивної економіки;
- вивчення основних принципів, методів та характеристик адаптації економічної системи на макро- та мікро- рівнях;
- визначення впливу факторів на формування моделі адаптивної економіки
- дослідження основних впливів економічних криз на адаптацію економічної системи країни
- вивчення основ адаптації підприємств у динамічних змінних умовах господарювання.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна:

- самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення;
- пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати;
- аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних відносин;
- застосовувати набуті знання з адаптивної економіки для управління процесами діяльності підприємства;

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Адаптивна економіка»	Шифр документа	СМЯ НАУ РПНД 11.01.01-01-2021
		Стор. 5 із 12	

– обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна:

– здатність виявляти знання та розуміння проблем адаптації економіки та, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях;

– розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки;

– розуміння особливостей інституційного забезпечення адаптивної економіки;

– знати теорії економічного розвитку та їх вплив на формування адаптивної економіки

– знати адаптивний механізм управління підприємством.

1.4. Міждисциплінарні зв'язки. Дана дисципліна базується на знаннях таких дисциплін, як «Економічна теорія», «Основи функціонування економіки на мікро-, макро- та мезо- рівнях», «Фінансово-інвестиційна діяльність суб'єктів господарювання», «Господарське право» та є базою для вивчення подальших дисциплін, а саме: «Когнітивна економіка», «Потенціал і розвиток підприємства», «Лідерство та креативна економіка», «Стратегія підприємства та комунікації», «Економіка інтелектуалізації та діджиталізації»

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

2.1. Зміст навчальної дисципліни

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з 1 навчального модулю, а саме:

Модуль № 1 «**Особливості адаптивної економіки на макrorівні та на мікрорівні**», який є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якого передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналізу результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля

Модуль № 1 «Особливості адаптивної економіки на макrorівні та на мікрорівні»

Інтегровані вимоги модуля №1

В результаті вивчення модуля №1 здобувачі вищої освіти повинні знати:

– основи методичного інструментарію управління підприємством в адаптивних умовах;

– сучасні адаптивні інформаційні та цифрові технології що стосуються адаптації підприємств до умов господарювання ;

– фактори, що впливають на формування адаптивної економіки;

	<p>Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Адаптивна економіка»</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ РПНД 11.01.01-01-2021
		Стор. 6 із 12	

- принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем у контексті економічної адаптації;
- особливості інституційного забезпечення адаптивної економіки;
- теорії економічного розвитку та їх вплив на формування адаптивної економіки;
- адаптивний механізм управління підприємством.

В результаті вивчення модуля №1 здобувачі вищої освіти повинні **вміти**:

- самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення;
- пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати;
- застосовувати набуті знання з адаптивної економіки для управління процесами діяльності підприємства
- обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію;
- розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем в адаптивних умовах.

Тема 1. Теоретичні аспекти адаптивної економіки.

Адаптація та адаптивність як економічні категорії. Сутність адаптивної економіки як нової моделі економіки. Принципи та функції адаптивної економіки. Методи досягнення адаптивної економіки. Фактори формування адаптивної економіки.

Тема 2. Економічний розвиток як основа адаптивності економіки

Сутність економічного розвитку. Характеристика показників економічного розвитку. Адаптивність економіки відповідно до показників економічного розвитку. Теорії економічного розвитку.

Сучасні теорії економічного розвитку та їх вплив на формування адаптивної економіки.

Тема 3. Регулювання економіки як основа її адаптації

Сутність регулювання економіки. Методи регулювання економіки. Форми регулювання економіки. Інститути регулювання економіки та їх роль у формуванні адаптивної економіки.

Процес адаптації економіки під впливом регулювання економіки.

Тема 4. Управління цифровізацією в умовах адаптивної економіки

	<p>Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Адаптивна економіка»</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ РПНД 11.01.01-01-2021
		Стор. 7 із 12	

Основні поняття цифровізації економіки. Адаптація економіки під впливом цифровізації. Цифрові тренди: виклики та можливості для України.

Адаптивні сценарії розвитку цифрової економіки України. Проекти цифрової трансформації в Україні. Ризики цифровізації.

Оцінка макроефектів від цифровізації для ключових стейкхолдерів.

Тема 5. Адаптація економіки до викликів економічних криз

Сутність та основні поняття економічної кризи. Економічні кризи як фактор формування адаптивної економіки. Вплив фінансової кризи на економіку країни в умовах глобалізації. Адаптація економіки в умовах фінансової кризи. Трансформація економіки під впливом наслідків фінансової кризи.

Тема 6. Адаптивне управління підприємством.

Сутність, завдання та принципи адаптивного управління. Цикл адаптивного управління підприємством. Адаптивні системи управління підприємством та їх принципи. Інструменти та методи адаптивного управління підприємством. Адаптивні моделі управління підприємством.

Тема 7. Економічна безпека підприємства в умовах адаптивної економіки

Процеси адаптації на підприємстві. Причини адаптації підприємства. Адаптація до умов зовнішнього середовища діяльності підприємства. Економічна безпека підприємства. Роль адаптації підприємства (його структурних підрозділів) у забезпеченні економічної безпеки.

Тема 8. Прогнозування діяльності підприємств із використанням адаптивних моделей

Класифікація адаптивних моделей. Основні показники діяльності підприємства в умовах адаптивної економіки. Прогнозування як елемент управління ресурсами підприємства. Застосування адаптивних моделей для прогнозування чистого доходу від реалізації продукції.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Адаптивна економіка»	Шифр документа	СМЯ НАУ РПНД 11.01.01-01-2021
		Стор. 8 із 12	

2.3. Тематичний план

№ пор	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)								
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання				
		Усього	Лекції	Лаб./прак. заняття	СРС	Усього	Лекції	Лаб./прак. заняття	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Модуль №1 « Організаційно-економічні засади управління потоками ресурсів»										
1.1	Теоретичні аспекти адаптивної економіки	3 семестр				3 семестр				
		14	2 2	2	8	10	-	-	10	
1.2	Економічний розвиток як основа адаптивності економіки	14	2 2	2	8	10	2	-	8	
1.3	Регулювання економіки як основа її адаптації	14	2 2	2	8	10	2	-	8	
	Усього за семестр (ЗФН)					30	4	-	26	
						4 семестр				
1.4	Управління цифровізацією в умовах адаптивної економіки	16	2 2	2	10	16		2	14	
1.5	Адаптація економіки до викликів економічних криз	14	2 2	2	8	16	2	-	14	
1.6	Адаптивне управління підприємством	14	2 2	2	8	16		-	16	
1.7	Економічна безпека підприємства в умовах адаптивної економіки	14	2 2	2	8	16	2	-	14	
1.8	Прогнозування діяльності підприємств із використанням адаптивних моделей	14	2 2	2	8	16		2	14	
1.9	Контрольна (домашня) робота (ЗФН)	-	-	-	-	8	-	-	8	
1.10	Модульна контрольна робота №1	2	-	1	1	-	-	-	-	
1.11	Підсумкова контрольна робота (залік)	4	2	-	2	2	-	-	2	
	Усього за модулем №1	120	34	17	69	120	8	4	108	
	Усього за семестр	120	34	17	69	90	4	4	82	
	Усього за навчальною дисципліною	120	34	17	69	120	8	4	108	

2.4. Контрольна (домашня) робота (ЗФН).

Контрольна (домашня) робота виконується в четвертому семестрі з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь здобувачів вищої освіти і є важливим етапом у засвоєнні навчального матеріалу з даної дисципліни.

Виконання, оформлення та захист контрольної (домашньої) роботи здійснюється здобувачем вищої освіти в індивідуальному порядку відповідно до «Методичних рекомендацій з виконання контрольної роботи з дисципліни «Адаптивна економіка». Час, потрібний для виконання контрольної роботи – 8 годин самостійної роботи.

	<p>Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Адаптивна економіка»</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ РПНД 11.01.01-01-2021
		Стор. 9 із 12	

2.5. Перелік питань для підготовки підсумкової контрольної роботи (ЗФН)

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до підсумкової контрольної роботи розробляються провідним викладачем кафедри відповідно до робочої програми, затверджуються протоколом засідання кафедри та доводяться до відома здобувачів вищої освіти.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання: пояснювально-ілюстративний, проблемного викладання матеріалу та дослідницький, навчальна дискусія, кейс-метод, онлайн технології, обговорення, семінар-дискусія. Крім того здобувачам вищої освіти надаються індивідуальні консультації (як при зустрічі із викладачем так і через Інтернет).

Для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти під час вивчення дисципліни застосовуються навчальні технології: робота в малих групах, семінар-дискусія, мозкова атака, кейс, презентація тощо.

Реалізація цих методів здійснюється під час проведення лекцій, практичних занять, виконанні контрольної роботи, самостійного розв'язування задач, роботі з навчальною літературою тощо.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.1.1. Ареф'єва О. В., Вовк О. М. Адаптивне управління підприємствами в умовах неотехнологічного відтворення: монографія. Київ : НАУ, 2020. 232 с

3.1.2. Ареф'єва О.В. Планування економічної безпеки підприємств: монографія / Європейський університет / О.В. Ареф'єва, Т.Б. Кузенко– К.: Видавництво Європейського університету, 2004. – 172 с.

3.1.3. Савченко В. Ф. Національна економіка: навчальний посібник/ МОН України. – Київ: Знання, 2011. – 312 с.– (Вища освіта ХХІ століття)

3.1.4. Пашута М. Т. Прогнозування та програмування економічного і соціального розвитку: навчальний посібник/ МОН. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 408 с.

3.1.5. Вітлінський В.В., Коляда Ю.В., Кравченко Т.В., Трохановський В.І. Адаптивні моделі в економіці: навчальний посібник [Електронний ресурс]. – К.: КНЕУ, 2013. – 98 с.

3.1.6. Соціальна, поведінкова, адаптивна економіка: теорія та практика. Монографія. Кол. авт.: О.І. Павлов, Т.А. Кулаковська, В.А. Самофатова [та ін.]; за ред. О.І. Павлова. – Одеса: Астропринт, 2016. – 172с..

Допоміжна література

3.2.7. Ареф'єва О.В., Вовк О.М. Стійкий розвиток підприємств у міжнародному

	<p>Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Адаптивна економіка»</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ РПНД 11.01.01-01-2021
		Стор. 10 із 12	

економічному просторі: монографія. К.: НАУ, 2018. 260 с.

3.2.8. Ареф'єва ОВ. Антикризове управління підприємством: Монографія. - Львів: Укр. академ. друкарства, 2011. – 252 с.

3.2.9. Гриньова В. М. Управління підприємством в умовах розвитку ринку : монографія / В. М. Гриньова, М. М. Новікова. – Харків : Вид. ХДЕУ, 2010. – 268 с.

3.2.10. Кузьмичов А. І., Медведєв М. Г. Економетрія. Моделювання засобами MS Excel: навчальний посібник/ МОН. – Київ: Ліра-К, 2011. – 212 с.

3.2.11. Науменко В. І., Панасюк Б. Я. Впровадження методів прогнозування і планування в умовах ринкової економіки – Київ: Глобус, 1995. – 200 с

3.2.12. Тунік А. Абрамович О. Основи сучасної теорії управління: навчальний посібник/ МОН. – Київ: НАУ-друк, 2010. – 260 с.

3.3. Інформаційні ресурси в інтернеті

3.3.13. <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

3.3.14. <http://www.kmu.gov.ua>

3.3.15. <http://www.me.gov.ua>

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Адаптивна економіка»	Шифр документа	СМЯ НАУ РПНД 11.01.01-01-2021
		Стор. 11 із 12	

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.1.

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
	3 семестр	4 семестр
Модуль №1 Особливості адаптивної економіки на макрорівні та на мікрорівні		
Відповіді на практичних заняттях або підготовка доповідей	20	–
Виконання тестових завдань на знання теоретичного матеріалу під час практичних занять	30	30 (сумарно)
Виконання, оформлення та захист контрольної (домашньої) роботи	–	40
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше</i>	<i>24 бали</i>	–
Виконання модульної контрольної роботи	10	–
Підсумкова семестрова контрольна робота	40	30
Усього за модулем №1	100	100
Усього за дисципліною	100	

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру.

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.5. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Адаптивна економіка»	Шифр документа	СМЯ НАУ РПНД 11.01.01-01-2021
		Стор. 12 із 12	

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				